

 NATIONAL
GEOGRAPHIC

REISGIDS

peru

peru

NATIONAL
GEOGRAPHIC

REISGIDS

peru

Rob Rachowiecki
Fotografie: Vance Jacobs

INHOUD

- **DE REIS INDELEN 8**
- **Geschiedenis en cultuur 13**
  - Het huidige Peru 14   Peru's kleurrijke festivals 22
  - Eten en drinken 24   Land en landschap 28   Geschiedenis 34
  - Het culturele leven 44
- **Lima en omgeving 53**
  - Het hart van de stad 56   De buitenwijken 68
- **Zuidelijke laaglanden 77**
  - Paracas en de Ballestaseilanden 80   Het binnenland 86
- **Zuidelijke hooglanden 93**
  - Arequipa 96   Kloven en vulkanen 106
  - Titicacameer en de hoogvlaktes 112
- **De regio Cuzco 119**
  - Cuzco 122   De Heilige Vallei 140   Machu Picchu 152
- **Centrale hooglanden 161**
  - De regio Ayacucho 164   De regio Huancayo 171
- **Huaraz en de Andes 177**
  - Huaraz 180   Nationaal Park Huascarán 182
  - Callejón de Huaylas 188
- **Noordkust 197**
  - De regio Trujillo en het zuiden 200   Ten noorden van Trujillo 210
- **Noordelijke hooglanden 223**
  - Cajamarca 226   De regio Chachapoyas 232
- **Amazone 239**
  - Noordelijke Amazone 242   Zuidelijke Amazone 258
- **REISWIJZER 266**
  - Hotels en restaurants 274   Uitgaan 306   Activiteiten 307
- REGISTER 312   FOTOVERANTWOORDING 318-319**

P. 2-3: het hoge Andesgebergte.
Links: een jong meisje en haar alpaca bij Chivay.

BEWUST REIZEN

Verstandige reizigers gaan doelgericht op pad om alles uit hun reis te halen. Door bewust te reizen draagt u bij aan het behoud van de natuur, historie en culturele rijkdom van de plaatsen die u bezoekt. Bovendien verbetert u uw eigen reiservaring.

Hoe reist u bewust?

- Bedenk dat uw aanwezigheid van invloed is op de plaatsen die u bezoekt.
- Besteed uw tijd en geld zodanig dat u iets bijdraagt aan de couleur locale (dat maakt uw verblijf ook interessanter).
- Respecteer het natuurlijke en culturele erfgoed van uw bestemming.
- Respecteer de lokale gebruiken en tradities.
- Toon de lokale bevolking uw waardering voor de interessante of unieke aspecten van hun streek, zoals het landschap, de historische dorpjes en gebouwen, de muziek of het eten.
- Trek af en toe uw portemonnee en steun kleine ondernemers die zich inspannen om de bijzondere eigenschappen van een plaats te behouden. Zoek naar winkeltjes, restaurants, pensions en reisorganisaties die trots en hart voor hun omgeving uitstralen. Mijd bedrijven die afbreuk doen aan het karakter van een plek.
- Zorg ervoor dat u mooie herinneringen en verhalen mee naar huis neemt, in de wetenschap dat u iets hebt bijgedragen aan het voortbestaan en de ontwikkeling van uw bestemming.

Deze manier van reizen wordt geotoerisme genoemd en valt te omschrijven als 'toerisme dat het geografische karakter van een plek – omgeving, cultuur, uitstraling en erfgoed – en het welzijn van de inwoners ondersteunt of versterkt'. Meer informatie over geotoerisme is te vinden op de website www.nationalgeographic.com/travel/sustainable

peru

OVER DE AUTEUR EN DE FOTOGRAAF

Rob Rachowiecki is een prijswinnende reisboekenschrijver die is geboren in Engeland. Hij heeft een master in ecologie, is actief lid van de Society of American Travel Writers en heeft Peru intensief en vaak doorkruist sinds zijn eerste kennismaking in 1982. Hij werd onmiddellijk verliefd op dit uitermate diverse en prachtige land. Hij heeft vele boeken over Peru geschreven en werkt als reisleader bij avontuurlijke tochten; hij begeleidt voettochten in de Andes of vaartochten in de bovenloop van de Amazone. Als hij niet op pad is, woont hij in het zuidwesten van de VS.

Vance Jacobs is een meermaals onderscheiden fotograaf wiens werk is tentoongesteld in tal van galeries en musea over de hele wereld. Hij woont in San Francisco, maar reist vaak en heeft tot op heden in opdracht opnames gemaakt in twaalf landen. Kijk voor meer van zijn werk op www.vancejacobs.com.

Gedeeltes van het hoofdstuk 'Geschiedenis en cultuur' en de hoofdstukken over de Amazone zijn geschreven door **Joe Yogerst**. Hij is medeauteur van de *Traveler's Companion Peru* en heeft bijdragen geleverd aan tal van uitgaven van National Geographic over Zuid-Amerika, zoals *Long road south: a journey along the Panamerican Highway*, *Enduring treasures: national parks of the world* en *Sacred places of a lifetime*.

De reis indelen

Van de droge kustwoestijnen aan de Stille Oceaan tot de vochtige regenwouden in het Amazonegebied, van het hoogste bevaarbare meer ter wereld tot indrukwekkende tropische bergketens: Peru heeft een benijdenswaardige diversiteit aan landschappen en klimaten. Bovendien zijn hier in de bergen, bossen en woestijnen de overblijfselen van tientallen oude culturen te vinden.

Ontelbare mogelijkheden

Er zijn onvoorstelbaar veel plaatsen te bezoeken. Een bezoek aan Machu Picchu overslaan is bijna ondenkbaar, maar er is zoveel te doen dat sommige reizigers deze verbluffende archeologische vindplaats missen. Liefhebbers van het dierenleven verschansen zich misschien hun hele verblijf in een lodge in het regenwoud om toekans, schildpadden en tapirs te observeren. Studenten kunnen cursussen Spaans en Quecha volgen en weer anderen willen inheemse ambachten als weven leren. Liefhebbers van een sportief avontuur kunnen de bergtoppen beklimmen of op de hoogste golven surfen.

Toeristen van elke leeftijd kunnen de sensuele salsa (de dans) leren dansen of een pittige salsa (de saus) leren maken, want Peru staat sinds kort hoog op de culinaire wereldkaart. U hoeft niet te doen wat anderen doen, want wat u ook doet, het is altijd de moeite waard!

Als u maar een week hebt

Is dit uw eerste bezoek, hebt u maar een week en wilt u toch veel zien? Dan kunt u de hoogtoppen in zeven dagen doen: Cuzco, Machu Picchu en het zuidelijke Amazonegebied. Alle internationale vluchten landen in Lima, dus u moet van daaruit plannen. Het beste vervoermiddel om naar het binnenland te reizen is meestal de bus. Ze rijden vaak en zijn redelijk efficiënt.

Zo kunt u het eventueel aanpakken: als u 's morgens vroeg aankomt: vlieg op **dag 1** (door)

Keramik uit een galerie in Barrio Santa Ana in Ayacucho.

naar Cuzco. Doe het kalm aan in verband met de hoge ligging (3326 m) en loop langzaam. Een tukje na aankomst is aan te raden. Cuzco staat bekend om zijn koloniale gebouwen en werd gebouwd op oude Incafunderingen. De samenstelling van de bevolking is kenmerkend voor het land: de meeste Peruanen zijn afstammelingen van zowel inheemse bewoners als Spaanse veroveraars. Koop de eerste dag een *boleto turístico* ('toeristenkaart') die u nodig hebt voor de meeste bezienswaardigheden in de stad. Ze zijn te koop bij de meeste reisbureaus. Wandel rond het Plaza de Armas, bezoek de kathedraal en het Museum Inka.

Op **dag 2** gaat u lopend, per bus of taxi naar de vele archeologische bezienswaardigheden in en rond Cuzco. Vooral Sacsayhuamán of anders Pisac of Ollantaytambo zijn de moeite waard. Bent u op een donderdag of zondag in Pisac, ga dan bestel naar de traditionele boeren-en kunstnijverheidsmarkt.

Op **dag 3** neemt u de trein naar Aguas Calientes (zie p. 139) waar u kunt overnachten en u zich kunt voorbereiden op een vroeg bezoek (koop vooraf kaartjes in Cuzco) aan Machu Picchu op **dag**

4. Geen enkele Incavindplaats is beroemder dan deze stad uit de 15e eeuw, die in een bergachtig nevelwoud is gelegen en in 1911 werd herontdekt. Met de middagtrein reist u terug naar Cuzco.

De volgende morgen stapt u in het vliegtuig naar Puerto Maldonado in het zuidelijke Amazonegebied voor **dag** 5 en 6.

Diverse lodges organiseren tweedaagse excursies, zodat u een indruk krijgt van het regenwoud met zijn overstelpende flora en fauna. Vlieg terug naar Lima op **dag 7**.

Lijkt een verblijf van twee nachten in het regenwoud u niets, dan is er een prima alternatief door op **dag 5** met de bus van Cuzco naar Puno aan het Titicameer te reizen en op **dag 6** een excursie naar de onbewoonde eilanden op het meer te maken. Vlieg terug naar Lima op **dag 7**.

Vindt u dit programma overvol, dan kunt u ook de hele week in de omgeving van Cuzco blijven.

NIET MISSEN:

Eersteklas dineren in Lima en cavia eten in de hooglanden **24-27**

Een vlucht over de Nascaliñen **89**

Logeer bij een gezin op het Titicameer **117**

Verken de straten van Cuzco **122-136**

De markten met hun levensmiddelen, kunst en curiosa **140-141, 171-172, 214**

Zonsopgang boven Machu Picchu **150-159**

Een trektocht in de Cordillera Blanca **182-187**

Archeologische opgravingen bij Trujillo en Chiclayo **200-221**

Wild observeren in het Amazonegebied **242-265**

Toeristeninformatie

Het Peruaanse verkeersbureau (www.peru.travel) heeft veel informatie als het gaat om steden en bezienswaardigheden, maar niet als het gaat om hotels en restaurants. De toeristenbureaus, iPerú geheten, vindt u in de grote steden en op Lima International Airport. Ze zijn telefonisch dag en nacht bereikbaar (tel.: 01/574-8000). Engelstalig nieuws is te lezen op www.peruviantimes.com. De website www.expatperu.com is een aanrader voor mensen die er over denken zich in Peru te vestigen.

Het huidige Peru

Peru is een land met vele gezichten die niet allemaal in één woord gevat kunnen worden. Het land kent enorm drukke stadscentra en eeuwenoude tradities in de Andes, maar ook uitgestrekte woestijnen en diepgroene regenwouden. Er zijn tal van verschillen, alsof het hier om meerdere landen gaat. Het geheel is een uniek mozaïek van een fascinerend, karakteristiek land.

Het voetgangersgebied van de Jirón de la Unión is zeer uitgebreid.

Peru's kleurrijke festivals

Met een jaarkalender boordevol religieuze ceremonies, oogstfeesten en historische gedenkdagen is de kans groot dat er op een bepaalde dag ergens in het land in ieder geval één feest wordt gevierd. De grote rooms-katholieke feestdagen, de meest flamboyante van Peru's openbare feesten, bestaan uit een combinatie van Spaanse tradities en inheemse gebruiken.

Traditionele dansgroep voor de kerk *Compañía de Jesús* in Cuzco.

Religieuze feestdagen

Net als in de andere Latijns-Amerikaanse landen is het carnaval extreem rumoerig en zijn er in elk dorp en iedere stad parades en feesten. Maar er is één traditie die alleen in Peru voorkomt: die van het waterballet. Door heel het land vullen Peruanen emmers met water en wachten ze op nietsvermoedende voetgangers. Ze houden voor de lol watergevechten met waterpistolen of gooien waterballonnen naar fietsers. Bezoekt u Peru in de weken voor Pasen, wees dan voorbereid op een nat pak!

De laatste week voor paaszondag is de

Heilige Week, de **Semana Santa**. Hoewel het door het hele land wordt gevierd, is het vooral geliefd in de Andessteden Cuzco, Huaraz, Tarma, Puno en vooral Ayacucho. Er zijn ook straatmarkten, stierenrennen en muziek. Er is een kleurrijke processie op paasmaandag in Cuzco met vuurwerk, het **Fiesta del Señor de los Temblores**, dat is gewijd aan de god van de aardbevingen. Het feest is een mengeling van katholieke en oude Incatradities en dateert uit 1650, toen de stad ternauwernood ontsnapte aan een grote aardbeving.

Tussen 31 oktober en 2 november is er het driedaagse feest van de **Día de los Muertos**

('dag van de doden'). Het bevat zowel heilige als wereldse elementen. Net als elders in Zuid-Amerika komen Peruanen bijeen op kerkhoven om te eten, te drinken en te zingen. Soms slapen ze zelfs in de buurt van de graven van hun overleden verwanten. Amerikaanse halloweenkostuums, inclusief het bedelen om snoep, worden steeds populairder in Lima.

31 oktober is ook de officiële viering van de **Canción Criolla**, het festival van de Creoolse muziek, met concerten en voorstellingen in Afro-Peruaanse gemeenschappen.

Als u rond Kerstmis naar Peru reist, bezoek dan beslist Cuzco. Daar wordt op 24 december de grootste kunst- en kunstnijverheidsmarkt gehouden op het Plaza de Armas. De markt staat bekend als **Santuranticuy** ('heiligen te koop') en is gespecialiseerd in ingewikkeld uitgesneden kersttaferelen. Maar er is nog veel meer kunstnijverheid te koop. In de Andes worden met Kerstmis speciale kerstrandjes verkocht, zoals warme chocolade en *ponche*, een heftige rumgrog die warm wordt geserveerd.

De bevolking heeft haar eigen heilige, de **Heilige Rosa van Lima**. Zij was de eerste heilige van het westelijk halfrond. Haar feest wordt gevierd op 30 augustus. Zij werd in 1586 geboren als Isabel Flores De Oliva en haar leven als non van de Dominicanessen

stond in het teken van strenge devotie (waaronder zelfkastijding). Ze was zeer geliefd door haar liefdadigheidswerk voor de armen. Deze feestdag is vooral belangrijk in Lima, haar geboortestad, en omstreken. In Lima, Arequipa en Junín worden dan missen opgedragen en zijn er processies.

Incafeestdagen

Het Incafeest **Inti Raymi** wordt gevierd tijdens midwinter (21 juni). Dit feest is gewijd aan de oude zonnegod en wordt gevierd te midden van de oude ruïnes van Sacsayhuamán, dicht bij Cuzco. Er zijn voorstellingen op dit levendige, folkloristische festival, maar er is ook een processie waarin duizenden mensen gehuld in oude Inca-gewaden meelopen.

Ook **Qoyllur rit'i** gaat ver terug in de tijd. Eind mei, begin juni komen circa 10.000 pelgrims naar de afgelegen Sinakaravallei bij Cuzco. Daar eren ze zowel Christus als de inheemse berggoden (*apus*). Dorpen van de hoogvlaktes sturen hun dansers en muzikanten hiernaartoe. De naam stamt van het lokale geloof dat er een heilige sneeuwster ligt begraven in de nabijgelegen berg Colquepunku. Een van de hoogtepunten van het festival is een vroege ochtendwandeling op zoek naar het heilige ijs in de gletsjers.

ERVAAR: midwinter in Iquitos

Het San Juan Festival in Iquitos is het grootste feest van het jaar dat gewijd is aan Johannes de Doper, de patroonheilige van het Amazonebekken. Het feest duurt drie dagen en wordt gevierd tijdens midwinter (23-25 juni). De festiviteiten beginnen met een rituele doop in de Amazone, wat de ziel zuivert en het lichaam verkoelt in het snikhete oerwoud.

Volgens de traditie zijn diegenen die zich laten dopen het hele jaar gezegend

met een goede gezondheid en voorspoed. Bezoekers zijn welkom, ze kunnen deelnemen aan de gezamenlijke doop en meegenieten van de muziek, dans en het feest. Breng dus uw zwembroek mee en geniet van 'jungle food' zoals *juanes*, hete rijstballetjes met kip of vis geserveerd in een diepgroen blad met gefrituurde yucca. Het mag dan een oud, christelijk feest zijn, de moderne tijd is volop aanwezig in slangendansen, kettingzaagdemonstraties en bikiniwedstrijden.

Eten en drinken

Het is niet verwonderlijk dat in een land met zo'n lange geschiedenis en met zulke uiteenlopende geografische gebieden en klimaatzones waar een grote variëteit van gewassen goed gedijen, zo'n verrukkelijke en verrassende culinaire traditie is ontstaan.

Volgens een oude Incamythe stuurde het opperwezen Viracocha zijn zonen naar de aarde om het volk te leren hoe ze gewassen moesten zaaien. Sindsdien heeft Peru geen gebrek aan voedsel gehad en is het een land van culinaire overvloed en variatie. Typische dranken en gerechten uit Peru zijn *cuy* (cavia), *ceviche* (rauwe gemarineerde vis) en de cocktails *pisco sour* en *Inca kola*. Maar het menu bestaat ook uit gewone producten, vooral aardappelen, maïs en chilipepers, die zowel letterlijk als figuurlijk hun wortels in de Andes hebben.

Ingrediënten

Peru kent wel vijfduizend aardappesoorten. Ze variëren van klein tot groot met verschillende kleuren (bruin, beige, rood, paars, geel). De plant komt oorspronkelijk uit de hooglanden rond het Titicacameer en wordt op uiteenlopende manieren bereid: gebakken, gestampt, gepureerd of gefrituurd. Peruanen eten ze zelden zonder iets erbij. Ze beleggen ze met kaas, *aji*, knoflook, uien, gebakken eieren, citroensap: wat ze maar kunnen vinden.

De alomtegenwoordige maïs komt oorspronkelijk uit Mexico of Midden-Amerika,

maar is duizenden jaren geleden gecultiveerd in de Andes. Vandaag de dag is het een smakelijk onderdeel van het menu van Peruanen en absoluut noodzakelijk voor het maken van *tamales*. Maïskolven kun je ook barbecueën of smoren in boter en kaas. Soms zie je mensen knabbelen op pitten (*canchas*) of er wordt *ceviche* mee bereid. Maïs is ook het hoofdbestanddeel van *chicha*, een licht alcoholische drank die door inheemse mensen van de Andes wordt gedronken.

Gerechten

De maaltijden hebben als hoofdbestanddeel meestal vlees, gevogelte of vis. De gedachte aan cavia zal uw

Veel eethuizen in Lima zijn gespecialiseerd in vis, zoals ook het enorme Costa Verde, zo groot als een hangar en in het bezit van een Guinness-record voor het grootste buffet ter wereld.

smaakpapillen misschien niet prikkelen, gelukkig zijn er ook tal van gerechten met kip en rund- of varkensvlees. Een van de meest populaire gerechten is *lomo saltado*, geroerbakt rundvlees met knoflook, uien, chili en aardappelen. Een andere favoriet is *pollo asado* (gegrilde kip) en *lechón* (geroosterd varkensvlees). Omdat Peru minder vee heeft dan elders in Zuid-Amerika, zijn de steaks vaak niet van dezelfde uitstekende kwaliteit als bijvoorbeeld in Argentinië.

Met vis en zeevruchten is dat een ander verhaal: dankzij de koude golfstroom, de Perustroom, heeft Peru een van de rijkste visgronden van de Stille Oceaan. Er is tonijn, zeebaars (*corvina*), kreeft, krab, oesters, mosselen en inktvis. Ze worden gebakken, gegrild, gefrituurd, gestoomd of rauw gebruikt voor *ceviche*. Veel eethuizen in Lima zijn gespecialiseerd in vis. Zoals het enorme Costa Verde, dat zo groot is als een vliegtuighangar en in het bezit is van een Guinnessrecord voor 's werelds grootste

Buiten eten in Arequipa is een plezierige bezigheid.

PERU

WERELDWIJD NEMEN EXPERTS VAN NATIONAL GEOGRAPHIC EEN KIJKJE ACHTER DE SCHERMEN EN DRINGEN DOOR TOT DE KERN VAN DE CULTUUR, DE GESCHIEDENIS EN HET VOLK VAN EEN LAND. DANKZIJ NATIONAL GEOGRAPHIC REISGIDSEN KAN HUN ERVARING DE JOUWE WORDEN.

DE REIS INDELEN, beknopte kennismaking met Peru, zodat je je reis op je eigen wensen en interessegebieden kunt afstemmen.

ERVAAR unieke belevenissen, waaronder een treinreis op een hoogte van 4,5 kilometer, kajakken op het Titicacameer en een overnachting bij de Asháninka-indianen.

INSIDER TIPS van de schrijvers en fotografen van National Geographic, maar ook van plaatselijke deskundigen, over hun favoriete plekjes, praktische zaken en veel meer.

WANDELTOCHTEN, voorzien van duidelijke kaartjes; bijvoorbeeld het Inca-pad, het centrum van Lima, het koloniale Trujillo, de Santa Cruz-trekking en de historische hoogtepunten van Iquitos.

EXCURSIES BUITEN DE GEBAADE PADEN, zoals een wandeling door het Amazone-regenwoud en Kuélap, een bezoek aan de ambachtelijke markten van de centrale hooglanden en een excursie naar de Incaplaats Huchuy Cusco.

NIET MISSEN Bij elk hoofdstuk vind je verwijzingen naar nadere informatie over sterk aanbevolen bezienswaardigheden en activiteiten.

DE PRACHTIGE KLEURENFOTO'S EN GEDETAILLEERDE KAARTEN maken het eenvoudig te kiezen, je reis uit te stippelen en overal het mooiste te zien.

NUR 515

 NATIONAL
GEOGRAPHIC
REISGIDS

National Geographic Reisgids maakt deel uit van
Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

9 789021 571683

www.kosmosuitgevers.nl